

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRÓNÓVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: FIAC-UTCA 49

A francia harctéren küszöbön a döntés

A francia és angol seregek az egész vonalon védekeznek — A német hadikölcsön fényesen sikerült. A Karagyorgyevics-dinasztia végnapjai

A galíciai harctérről ma nem érkezett hír. Vitéz hadseregünk itt ezekben a napokban új hadállásokba rendezkedik el, hogy folytassa annak az óriási feladatnak a teljesítését, melyet a világháborúban magára vállalt: lekötni az oroszok sok milliónyi haderejét, a míg szövetségünk a másik ellenségre méri az utolsó, a halálos csapásokat. Az új pozíciók elfoglalásának munkájáról természetesen nem is érkezhettek jelentések, erről majd csak napok múlva nyerhetünk tájékozást, a mikor kezdetét veszi az Oroszországgal való leszámolásunknak az az újabb fázisa, amelyet már kedvezőbb erőviszonyok között ejtünk meg.

Szövetségünk ezalatt végzi a maga dolgát: a franciákkal való leszámolást, amely már-már a végéhez, a summázáshoz közeledik. Páristól a Vogézekig még tart az óriási csata, amelynek mai tizenharmadik napja sem hozhatta ugyan meg a döntést, de megerősítette azt a bizakodásunkat, hogy a döntés a német fegyverek diadalát fogja hirdetni. A németeknek ez a diadala el fogja dönteni a világháború sorsát. Ami ezután következik: Páris ostroma, — ha ugyan sor fog kerülni Páris ostromára — már csak befejező hadműveletei lesznek a német-francia háborúnak, mert a francia hadsereget a most befejezéséhez közeledő gigászi csaták után nem lehet majd számbavehető hadseregnek tekinteni. S hogy a halálos csapást a Páris-Verdun-i vonalon mérjék a franciákra a német seregek, magyarázza meg a német hadvezetőség taktikáját: nem Páris bevétele a legsürgősebb feladat, hanem hogy a francia hadsereg a mostani csatában végképen összeroppanjon, hogy Páris alá már csak egy összetört francia hadsereg roncsai menekülhessenek, hogy ne válhassék valósággá a Nevers-Dijon új védelmi vonal terve, hogy a ma tizenharmadik napja folyó csata után Franciaország megszűnjön tényező lenni a világháborúban. A német vezérkar tegnapi előtti jelentése, amely szerint „a német seregek lassan, de biztosan haladnak előre“, már ezt a célt sejtette. De sejteti engedte ez a jelentés azt a célzatot is, hogy a német hadvezetőség nem a rengeteg áldozattal járó bravúrosan gyors előretörtetést tartja helyesnek, hanem gondosan ügyel arra, hogy a francia hadjárat befejezése után meg nem fogyatkozzon, hatalmas hadsereget küldhessen

a másik ellenség: Oroszország ellen, amelyet eddig mi tartottunk távol a német birodalomtól.

A déli harctéren csönd van. Szerbia a maga belső bajaival van elfoglalva. A hihetetlen nyomorba döntött szerb nép megrontójával: a Karagyorgyevics-dinasztiával készül leszámolni.

Mai távirataink itt következnek:

A francia sereg — segítség nélkül

Bécs, szeptember 20. (Az orosz haderő Galiciában teljesen le van kötve s a cár hadserege ma teljesen képtelen arra, hogy francia szövetségét akárcsak a legcsekélyebb mértékben is segítse. Oroszország annyira le van foglalva, hogy a francia hadjárat kimenetelére nézve semmiféle befolyást nem gyakorolhat. Az angol szövetség sohasem volt egyéb önámításnál, lelkiismeretlen népbudítók bolondító eszközénél, mellyel esztendők óta félrevezették Páris és Franciaország népét. A legközelebbi nagyobb vereség teljesen fölfordítja Franciaországot. Franciaország be fogja látni, hogy a tehetetlen cári szövetség barátsága reá nézve semmiképen sem kívánatos, hogy nem hasznára, de csak kárára van s hogy ezuttal egyenesen a végveszedelmbe sodorja, mert csak eszközként akarja fölhasználni a maga céljaira. A németek legközelebbi győzelmé szerte fogja zuzni a harmas ántántot is.)

Német győzelmek a franciák s az oroszok fölött

Berlin, szeptember 20. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

A helyzet nyugaton általában változatlan. Az angol-francia hadsereget az egész harc vonalon védekezésre szorítottuk.

Az erős és sok helyütt egymás mögött több vonalban megerősített hadállások ellen a támadás csak lassan haladhat előre.

A támadás keresztülvitele a záróerődök ellen Verduntól délre elő van készítve.

Elzászban a mi csapataink a határ határában a francia haderőkkel egész közel állanak szemben.

Keleten e hó 17-én Augusztó mellett megvertük a finnországi 4. vadász dandárt.

Ossoviec ellen előnyomulva rövid küzdelem után bevettük Grajovot és Szuclnit.

A bestiális orosz tábornok.

Halle, szeptember 20. Martos orosz tábornok, akít ama parancsa miatt, amelyet katonáinál találtak a németek és amely szerint elrendelte, hogy minden falut föl kell gyujtani és azokat is megölni és kiirtani, akik nem katonák, — láncra verve vitték Halleba a német katonai bíróság elé, tagadja, hogy azonos azzal a Martos nevű tábornokkal, aki a vadállati parancsot kiadta. Ezzel a tagadással megmenekült, mert így nem lehetett haditörvényszék elé állítani. A vele levő őrnagyot azonban, aki a Vörös Kereszt embereire lövett, halálra ítélték.

Sienkiewitz nem hadifogoly.

Budapest, szeptember 20. (Magyar Távirati Iroda.) Azok a hírek, melyek arról szóltak, hogy Sienkiewitz Henrik, a nagy lengyel regényíró a galíciai harctéren hadifogóságunkba esett, valótlannak bizonyult. Csak az a tény, hogy Sienkiewitz jelenleg Bécsben tartózkodik.

A Wolff-bureau tiltakozása a francia lapok hazugságai ellen.

Berlin, szeptember 20. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Wolff-ügynökség ma erélyesen tiltakozik a bordeauxi kormány által irányított francia sajtó-szolgálat ellen, amely — az eddigi kudarcok leplezésére — kétségbeesett munkájában már attól az aljas eszköztől sem riad vissza, hogy a Wolff-ügynökség közleményeit elferdítsék. A francia lapok a német hadvezetőség által publikált ama szöveget, amelyben teljes pártatlansággal ismertette volt a jobbszárny ellen intézett sikertelen támadás s amelyben hiteles adatok alapján közöltetett a német fogságba került francia foglyok száma, teljesen elferdítve közölték; továbbá az ügynökség jelentésének tulajdonítottak olyan tényeket, amelyet ez nem állított, sőt amelynek éppen az ellenkezőjét, tudniillik azt állította, hogy a francia támadás sikeresen visszaszorított, a foglyok számáról pedig egyáltalán nem tettek említést. Jellemző-

nek tartja az ügynökség a francia kormány helyzetére ezt a módszert is, amely a maga nemében párját ritkítja.

A német hadikölcsön sikere.

Berlin, szeptember 20. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) Hivatalosan jelentik a *hadikölcsön sikeréről*, hogy a jegyzés eredménye ezidőszerint még véglegesen nem állapítható meg, de már az eddig beérkezett jelentések-ből is megállapítható, hogy a *birodalmi kölcsönre két és fél milliárd márka, a kincstári utalványokra egy milliárd márka jegyzés történt, vagyis összesen három és fél milliárd*. Az eredmény minden várakozást fölülmul és fényes bizonyítéka a német nemzet tökeerejének és hazafias lelkesedésének.

Berlin, szeptember 20. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A hadikölcsön jegyzésének eredménye minden várakozáson fölül fényesen sikerült. Egyes részletek kimutatásaitól eltekintve, 1 milliárd 260 milliót jegyeztek kincstári utalványokra és 2 milliárd 940 milliót birodalmi kölcsönre, vagyis összesen körülbelül 4 milliárd 200 millió márkát. Végleges eredmény holnap estig nem várható.

Németországnak nem sürgős a békekötés

Köln, szeptember 20. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A *Kölnische Zeitung* értesülése szerint a Reuter-ügynökség Washingtonból a következőket jelenti:

Wilson elnök Berlinben történt ama kérdés-közlésére: vajjon Vilmos császár hajlandó volna-e békéről tanácskozásba bocsátkozni, Bethman-Hollweg birodalmi kancellártól azt a választ kapta, hogy a szövetségesek megállapodtak abban, hogy külön békét nem kötnek, tehát ha Amerikában békejavaslatokat akarnak kapni, a szövetségesekhez kell fordulni.

Londonban kivégezték németeket.

Berlin, szeptember 20. Kerülő uton érkezett jelentések szerint Londonban sok német alattvalót letartóztattak és kivégeztek, állítólag azért, mert kémkedtek. Londonban a hatóságok és a lakosság is örökös rettegésben vannak a kémkedések miatt.

A király unokájának férje.

Bécs, szeptember 20. *Windisch-Graetz* Ottó herceg a harctéren megbetegedett s most palotájában ápolják.

Forrongás Nisben

Szófiából jelentik a *Reichspostnak*:

Nisben Sándor szerb trónörökös és György herceg ellen a néphangulat annyira ellenséges volt, hogy a két királyi herceget merénylettől féltik és ezért erős óvintézkedéseket tettek.

Szófia, szeptember 20. Az itteni lapok rettenetes képét adják a szerbiai belső állapotoknak és Nisből érkezett tudósítások alapján megállapítják, hogy a Karagyorgyevics-dinasztia napjai meg vannak számlálva.

Török-orosz konfliktus

Bécs, szeptember 20. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A *Reichspost* közli:

A konstantinápolyi orosz követet Pétervárra rendelték, hogy Törökországnak Oroszország ellen mindinkább erősödő háborus kedvéről jelentést tegyen.

Tisza Bécsben.

Bécs, szeptember 20. Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel ideérkezett.

Postacsomagok a táborokba.

Bécs, szeptember 20. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A közös hadügyminiszterium megengedte, hogy a harctérré ezentúl tíz kilogram sulyig postacsomagok is fölvéssenek. A csomagokban azonban csakis egyenruházati és felszerelési tárgyak, cipők és fehérneműk továbbíthatnak. A csomagolás vízmentes vászonban, vagy faládákba történhetik. Megjegyzi a hadügyminiszterium, hogy a csomagok későbbi kézbesítését a táborok időnként történő mozgásának kell tulajdonítani és így különösen a szegényebb osztály figyelmét felhívja arra, hogy hozzátartozóinak a legszükségesebb meleg ruhákkal való ellátásáról a hadvezetőség amugy is gondoskodik.

A monarchia és Németország közös haditervekkel küzd

Seregeink feladatukat megoldották

Egy magasrangú katonai szakember az eddigi hadműveletek jelentőségéről a következőket állapítja meg:

Hogy az eseményeket helyesen ítélhesük meg, az osztrák-magyar és német seregeket egységes haderőknek kell tekintenünk, amelynek Oroszország és Franciaország ellen a belső vonalon kell operálniok. Két ily hatalmas ellenség ellen nem lehet egyidejűleg offenzíveknek lenniük s nem lehet egyszerre döntést provokálni. A belső vonal alapelve: a két ellenfél egyikét lehetőleg nagy erővel megtámadni és legyőzni, mialatt a másik ellenfelet foglalkoztatni, feltartani kell s megakadályozni abban, hogy azon az operációs helyen, ahol szövetségesét tulerővel támadták meg, beavatkozhasson. Ez az elv világosan érvényre jut a jelen háborúban. A vezető idea volt: Franciaországot minden erővel megtámadni, Oroszországot főerejét pedig lekötni addig, míg a német-francia harctéren megtörténik a döntés. Hogy a német és osztrák-magyar hadsereg egymással szoros stratégiai viszonyban operál, hogy végül úgy keleten, mint nyugaton győzzön, az nem titok azok előtt, akik itélni tudnak.

Az osztrák-magyar hadseregek az a súlyos feladat jutott, hogy az oroszokat a keleti harctéren feltartsa. Az orosz vezérkar kevéssel ezelőtt kiadott kommunikéje arról a szükségességről szól, hogy egész erejüket a galíciai harctérré kellett vetniök. Ennek következménye az volt, hogy Németország akadálytalanul mehetett győzelmi útján Belgium és Franciaországon keresztül s leverhette akcióképesebb s így veszedelmesebb ellenfelet. Az orosz kommuniké megállapította azt is, hogy az osztrák-magyar hadsereg megakadályozta Oroszországot abban, hogy Keletporoszországot ellen erős hadsereggel vonuljon föl.

Az osztrák-magyar hadsereg Oroszország elleni mestéri defenzívájának teljes értékelése későbbi idők munkája. Hogy a mi hadseregünkre kezdettől fogva háramló feladat mennyire súlyos s hogy azt pillanatnyilag

nem mindenütt fogják a kellő megértéssel fogadni, az nem lephette meg a szakembert, a ki kellőleg át tudta tekinteni a viszonyokat. Most nincs helye a szentimentalizmusnak. — Ausztria-Magyarország és Németország létkéért harcolnak; a katonai szükség az, amely minden más szempont felett áll. A nagy időknek erős nemzedékre van szükségük, amely ezeket a szükségességeket hidegvérrel fogadja, szemét mindig az egészre s nem a részletekre fordítja.

Annak a számtalan háborúban beigazolódott igazságnak teljes tudatában, hogy a támadás általában kedvezőbb eredményekkel kecsegtet, mint a tiszta defenzíva, a mi hadvezetőségünk is a Németországgal közösen megállapított stratégiai terv keretében helyt adott az offenzív gondolatnak. A Dankl hadsereg offenzívája Lublin felé emellett szükségzerű is volt. Egy Lemberg környékén álló osztrák-magyar hadsereg csak akkor végezhet el feladatát, ha balszárnya és háta Oroszlengyelországból jövő támadások ellen a Visztulától keletre és nyugatra biztosítva van. Minél messzebb szoritják az ellenséget az offenzívával észak felé, annál nagyobb mozgásszabadságot nyer a lebergi sereg. Hogy milyen tetterővel végezte Dankl ezt az offenzívát, bizonyítja az a körülmény, hogy az oroszokat augusztus 25-én Kraszniknál, augusztus 27-én pedig harminc kilométernyire messzebb, Niedrzvica-Duzánál megverte. Ezek teljes eredmények voltak.

Hasonló célt szolgált az Auffenberg hadsereg offenzívája, mely az orosz tulerő ellenére egész Zamosce-Tyszovce-ig nyomult előre. Az oroszok felismerték a maga egészében az Auffenberg-hadsereg részéről fenyegető veszedelmet s minden megmozgatható tartalékjukat ellene küldték. A csatavonal centrumában csapataink példátlanul vitéz magartása s az ügyes vezetésnek köszönhető, hogy a Lemberg—Dnyeszter közti részen az orosz főerő támadását egy hétig feltartottuk, habár az oroszok gyalogság tekintetében háromszorosan, tüzéség tekintetében még nagyobb fölényrel rendelkeztek.

Az első lebergi ütközet után centrumunk a Grodek—Dnyeszter közti vonalra vonult vissza. Az oroszok hatalmas seregeket csoportosítottak a Rawaruska felé tartó Auffenberg-sereg ellen. E fontos intézkedés tudatában centrumunk, hogy Auffenberg előnyomulását megkönyvitse, szeptember 8-án ismét offenzívába fogott s öt napos sikeres ütközetben Lembergig vetette vissza az oroszokat. Az északi szárnyat azonban nagy orosz segédcsoportok érkezése fenyegette s ezért elhatározta hadvezetőségünk, hogy a hadsereget kedvező terepen gyűjti össze s további operációkra előkészíti.

Hadseregünk a rettenetes tulerővel bíró orosz offenzívát Keletgaliciában három hétig feltartotta. Az oroszok elszámították magukat. Mig Oroszország a rendelkezésére álló haderő negyötödét ellenünk indította s hasztalanul kísérelte meg vasfalként ellenálló seregünk ellen a támadást, azalatt nyugaton a német csapatok kritikus helyzetbe hozták a francia seregeket s megvetették alapját a háboru szerencsés kimenetelének. Az osztrák-magyar hadsereg, mint a szövetséges haderő egyik része, amely a belső vonalon operál, több eredményt ért el, mint azt várták volna. Megverte az orosz haderő felét, számtalan foglyot ejtett, háromszáz ágyut és sok hadiszert zsákmányolt s ha az elesett, vagy hadifogságba jutott orosz katonák helyett nem állíthatk volna ellenfeleink mindig kettőt a ki-meríthetetlen ember tartalékból, akkor sike-

rült volna még döntő győzelmet is aratni. — Oroszországot, amelynek ujonckontingense háromszor akkora, mint a mienk, amelynek békelelétszáma majdnem a mi hadiléltszámunknak felel meg, a mi kisebb haderőnk egymagában nem verheti meg végérvényesen, már csak azért sem, mert anyagi felszerelése, hadtesteinek tüzéséggel való ellátása sokkal jobb mint a mienk. Oroszország hadiköltségvetése 1914-re 2.6 milliárd volt.

Most hadseregünk a természet által s mesterségesen is megerősített terepen új, dicső tettekhez készül s már nem látszik messzi az az időpont, amely meghozza a végleges döntést, a hatalmas mű befejezését, amelyet vitéz, fenkölt szellemű hadseregünk oly dicsőségesen vezetett be.

A debreceni segítő-akció

A katonák családjaiért.

A behívott katonák visszamaradt családtagjainak segélyezésére újabban adakoztak: Major József 1, Szücs János 1, Medgyesi János 1, Enyedy Lajosné 2, Ungváry Erzsébet 2, Sütő Lajos 2, Olyvashatlatlan 5, Dihe János 3, Matolcsy Gyuláné 1, Baróthy István 1, Bujdosó András 2, Veréb István 2, Péter őrnagy-né 3, özv. Juhász Józsefné 1, Katona István 2, özv. S.-né 2, Nagy József 7, dr. Fejér Ferenc 2, Gyémánt Dezsóné 1, Zigeli István 1, özv. Jobbágy Ferencné 5, Petrovics Emilné 2, Kelemen Béla 1, Pipó István 1, Frank József és testvére 5, özv. Fröhlich Ferencné 1, Batári Imre 1, Frank 2, Schwarcz M. L. 2, Komlós Géza 1, R. 5, Dávidházy Sándor 2, Olyvashatlatlan 4, Papp Lajos 1, Olyvashatlatlan 5, Feldmann 2, Szántó Áron 1, Rémi Béla 1, Urbanovics Miksa 5, Olyvashatlatlan 1, Ujhelyi Lajos 1, Schmidt 2, Fodorné 1, Hoferné 1, Werner Sándorné 1, Rosenfeldné 1, Preizler Mór 1, Stern Lajosné 1, Fischer Jakabné 1, Fáy Márkné 2 kor.

Aranyat vasért.

Arany- és ezüst tárgyakat adományoztak: Kolozsváry Mihály 1 tört arany gyűrű, Váczy Rózi 1 pár fülbevaló, 1 ezüst ló, Kemény Margit 1 arany keret, Fém Ferencné 1 pár arany fülbevaló, Várkonyi Gizi 1 arany gyűrű, Várkonyi Bözsi 1 pár arany fülbevaló, N. N. 1 arany gyűrű, özv. Rózsa Gyuláné 1 fülbevaló, Erdős Gyuláné 1 fülbevaló, Klein Böske 1 ezüst gyűrű, Reidl Adolf 1 tört ezüst karperec, Loós Juliska 1 pár arany fülbevaló, Szabó Barnáné 1 arany gyűrű, Kaiser Edit 3 arany fülbevaló, Nagy Ilonka 1 ezüst karperec, 1 arany szív, J. Anna 1 darab arany gyűrű, Rosenberg Biba 1 arany gyűrű, Herczeg Szeréna 1 arany gyűrű, Csernyai Sándor 1 ezüst gyufatartó, 1 ezüst ceruza, Valla Sándor 1 ezüst lánc, Schenk Klári 1 arany gyűrű, 1 arany fülbevaló, ezüst törmelék, Zelenka Ilus 1 arany gyűrű, 1 karika, Zelenka Klári ezüsttörmelék, Weisz Rózi 2 ezüst óra, 1 ezüst lánc, Blumberger Gyuláné 1 arany gyűrű, 1 fülbevaló, Reichard Lily 1 karikagyűrű, Csáky Viola 1 arany gyűrű, Ritter Sándor 1 ezüst kés, Széki Mariska 1 arany gyűrű, 1 ezüst gyűrű, Gombácsi Irén 1 ezüst lánc, 1 ezüst gyűrű, Sitku Veronka 2 ezüst gyűrű, Bruckner Margit 1 törött karperec aranyból, Polgár Istvánné 1 arany fülbevaló, Pál Margit 1 arany gyűrű, P. L. 1 ezüst lánc, Kiss Rózi 1 arany gyűrű, 1 pár arany fülbevaló, 2 ezüst zsuzsu, 1 ezüst kötőtűtartó, Pázmándy Józsefné 2 arany gyűrű, Sarkady Gizi 1 arany gyűrű, Kiss Berta 1 arany gyűrű, Kálmán Sándorné, Borsy Eszti, Tóth Imre, Kirschka Vencelné, Landau Szidi, Náchstadt Mariska egy-egy arany gyűrű, Markóczi Borbála 1 pár arany függő, Máté Sándor arany törmelék, Vági Irén 2 arany gyűrű, Fried Simonné 1 arany gyűrű, Vági Ervin 1 arany lánc, Grünfeld Stefi 1 pár arany fülbevaló, 1 ezüst lánc, Fekete Kálmán 1 ezüst óra, László Miklós 1 ezüst óra, Pethő Lajosné 1 ezüst gyűrű, ezüst gombok, Sziklay Emilné 1 pár arany gomb, függő, ezüst lánc, Bó-

czán Ferencné 1 pár arany függő, ezüst lánc, Tafler Vilmosné 1 ezüst kanál, Vinkler Irén 1 arany lánc, 1 ezüst karcsatt, Szabó Magda 1 arany, 1 ezüst lánc, 2 törmelékdarab, Varga Eszti, Bayer Mariska, Oláh Lajosné, Neumann Lajosné 1—1 arany gyűrű, Markbreit Dezső 1 ezüst gyűrű, Erdey Ferencné 1 arany gyűrű, 1 bross, dr. Árvay Béláné 2 arany gyűrű, 1 ezüst kanál.

Tisza István levele harcoló cselédjéhez

A miniszterelnök és a 39-es káplár

Magyarország miniszterelnökének valóban atyai gondoskodásáról, páratlan jószívűségéről tesz tanúságot az a kis történet, a mely a háborus, nehéz napokban súlyos feladatokkal megterhelt államférfiúnak, Európának jelenleg legnagyobb államférfiának egy kis levele köré fűződik.

Tisza István gróf geszti uradalmában mint lovász volt alkalmazva Kiss Sándor, fiatal házas ember. A mozgósítás alkalmával Kiss Sándort is hadba szolgáltatta a haza. A miniszterelnök lovásza bevonult a debreceni 39-ik gyalogezredhez. Mindjárt a legelső katonai vonattal a szerb harctérre vitték a fiatal férjet, otthonhagyva feleségét s a meleg családi fészket.

A bevonulás alkalmával Kiss nem tudott elbucszni excellenciás gazdájától és nem tudta előterjeszteni instanciáját, amelyben arra kérje Tisza István grófot, hogy *ne bocsássa el az ő fiatal feleségét és hogy addig, amíg ő oda lesz, legyen a pártfogója.* Végül, ha talán a harctéren el találna esni, úgy részesítse a kis családot közismert atyai jószívűségének áldásaiban.

Amit el akart mondani élőszóval, azt megtette levélben. A szerb harctérről írt levelet a miniszterelnöknek. Teltek a napok és Kiss Sándor a szerbiai harctéren aggódva várta a választ, melytől egész boldogsága függött. — Egy napon előkelő helyről a következő címzésű levél érkezett a harctérre:

Aufgeber: Graf Stefan Tisza, K. ung. Ministerpräsident.

Wolgeboren Herrn Alexander Kiss, Corporal. Infanterie reg. 39. 7. Compagnie. Feldpost 109.

A táborban persze nagy feltűnést keltett a káplár levele. Szinte hihetetlennek tartották, hogy Magyarország miniszterelnöke levelet írjon egy egyszerű közembernek, egy lovásznak. Csak egyedül Kiss nem volt meglepődve, ő tudta, hogy az ő kegyelmes urához nem lehet kéressel fordulni, hogy az figyelmen kívül maradjon.

A káplár boldogan bontotta fel a magas helyről jött levelet, melyben a következők állottak:

Magyar királyi Miniszterelnök.

Budapest, 1914. szept. 15.

Kedves Fiam!

Megkaptam a leveledet, azt tapasztalatló tudhatod, hogy a te családodnak, amig nekem van miből gondoskodni róluk, nem kell nyomortól félnie. Ez a gond ne gyötörjön, viseld vitézül magadat, szerezzetek becsületet a magyar névnek.

A jó Isten áldjon és oltalmazzon!

Tisza s. k.

Azóta Kiss Sándor már az új harctéren küzd. A szerb tűzvonalból *felvitték az orosz ellen.* A miniszterelnök buzdító levele nem maradt eredménytelen. Vitézül harcolt a lemergi csatákban, míg egy srappnell szilánk meg nem sebesítette. *A karjába csapódott az acéldarab,* amely azonban elegendő volt ahhoz, hogy egyelőre *harcképtelenné* legyen. A sebesült katonát Nagyváradra szállították, mint sebesültet s most a gimnáziumban van ápolás alatt és ha büszke is arra, hogy a hazáért harcolt, a királyért vérzett, legbüszkébb mégis a gazdája levelére, Tisza István irására.

HIREK

Kolerában elhunyt katona

A belügyminiszter óvintézkedései

A Budapesti Tudósító jelenti: Az északi harctérről szeptember 15-én Békéscsabára érkezett és az ottani közkórházban elhelyezett sebesültek közül Zsarác Márkus kolera-gyanus tünetek között megbetegedett és szeptember 18-án meghalt. A baj okául a a bakteriologiai vizsgálat *ázsiai kolerát* állapított meg.

A helyi hatóság részéről minden óvintézkedés megtörtént a baj elhurcolásának megakadályozására. A közkórházat, ahol a beteg elhalt és a vele együtt érkezett sebesülteket ápolják, szoros zár alá vették. Mivel a sebesültek megérkezése, vagyis e hónap 15-ike óta ugyanott újabb eset elő nem fordult, valószínű, hogy a baj elhárítható lesz. Nagyobb aggodalomra tehát nincs ok.

A belügyminiszter az intézkedések fogantatásának felülvizsgálatára és a szállítás körülményeiről beható tájékozódás céljából a helyszínre közegészségügyi felügyelőt küldött ki. Ezzel kapcsolatban az egész országra kiterjedően megtörténnek mindazok a rendelkezések, amelyek föltétlenül szükségesnek mutatkoznak a kolerajárvány ellen való védekezés szempontjából.

A Budapesti Tudósító jelenti: A belügyminiszterium mai jelentése szerint *Munkácsion 1, Tokodon* (Esztergom megye) *1, Dunaszerdahelyen* (Pozsonymegye) *6 koleraeset fordult elő.*

— *Istentisztelet az elesettekért és sebesültekért.* A református nagytemplomban ma reggel 9 órakor Baltazar Dezső dr. püspök istentiszteletet tartott az elesettekért és sebesültekért. A püspök magas szárnyalású, költői szépségektől ragyogó imája mélyen meghatotta a közönséget, amely zsfólásig megtöltötte a templomot. Igen sokan be sem fértek a templomba. Az istentiszteleten ott voltak a hatóságok vezetői és tagjai, a katonaság részéről igen sok tiszt, nagyszámu legénység és sebesült. Az istentisztelet alatt a debreceni dalárdák énekeltek.

— *A konzulátusok köréből.* A budapesti bolgár főkonzulátus ügyeinek ideiglenes el látásával Kanoff-Christó konzulátusi másodtitkár nyert megbízatást. — A hamburgi főkonzulátus bejelentette, hogy a jelenlegi háborus bonyodalmak következtében a külpolitikai helyzet tisztázódásáig — az említett konzuli hivatal — nem lesz abban a helyzetben, hogy az ottani kereskedőkre, illetőleg cégekre vonatkozó hitellégi vagy egyéb hasonló természetű felvilágosításokat nyújthasson. — Hitelértesítések iránti megkeresések tehát egyelőre függőben tartandók lennének,

— **Az új pápa családja.** A milánói lapok írják az új pápa családjáról: Ellentétben alacsony származású eldjével, XV. Benedek ősrégi nemesi családból származik, amely 1488-ban már benne foglaltatik a génuai patriciusok jegyzékében. A Della Chiesa család címe sárga és kék mezőben kiterjesztett szárnyú császári sast mutat és egy toronnyal ékes templomocskát, a család nevének szimbólumát. A címerpajzs egy csillagon nyugszik, a csillag pedig egy négyes kereszttel díszített stólán. A pápa anyja a Migliorati családból származik, amelynek egy tagja már ült szent Péter székén: Cosimo Migliorati, aki 1404-től 1406-ig VII. Innocenc néven volt pápa. A mostani pápa ugyan Genuában született, de családi házuk Pegliben áll. Egyemeletes, nem jelentéktelen épület, homlokzatán a családi címerrel és a kapu fölötti mélyedésben a szent szüiz szobrával. A család feje Giovanni Antonio della Chiesa nyugalmazott ellentengernagy, aki tizenhárom hónappal öregebb a pápánál. A pápa a második gyermek a családban, utána következik Giulia marchesa, Perfiko velencei gróf özvegye és végül mint negyedik testvér, Giulia márkí, aki most ötvenegy éves és szintén nyugalmazott tengerésziszt. A pápa családjában, vérrokonai és házasságok révén való rokonai között általában egész különböző fegyvernemi olasz katonatiszt van.

— **A háboruba kívánczó gimnázisták.** Szilágysomlyóról jelentik: A szilágysomlyói román kat. főgimnázium VIII. osztályu tanulói azzal a kéréssel fordultak a város polgármestere útján a honvédelmi miniszteriumhoz, hogy önkéntességi joguk figyelembevételével beléphessenek a hadseregbe és kiképzésük után nyomban a harctérre vonulhassanak.

— **Tankönyvek féláron Harmathynál.**

Háromszázezer hadifogoly német földön

Az orosz és francia elfogottak foglalkoztatása

Berlin, szeptember 13.

Háromszázezer hadifoglyot helyeztek már el Németországban s ez a szám naponta ezrekkel és tízezrekkel növekszik. Hogy ezzel az óriási embertömeggel mi történjék, hogyan helyezték el és hogyan foglalkoztassák őket, olyan nagy probléma, amekkorát más háboruban nem ismertek. A hetvenes háboru nem szolgálhat már támasztó pontul. 1870-71-ben a németek hadifoglyaikat mindenképp a várakban helyezték el. Ezt bátran teheték és tehetnék ma is, minthogy hála Istennek, kizártnak látszik az az eshetőség, hogy német várak ostromára kerüljön a sor, amikor a hadifoglyok csak felesleges módon nehezítenék a várbeliek élelmézését. De a várak ma már egyáltalán nem alkalmasak a foglyok elhelyezésére. Már negyvennégy évvel ezelőtt is kevés volt a várakban a hely és sátor-, valamint barakk-táborokat állítottak fel a várak közelében. Végül azután nyílt helyeken létesítettek foglyotáborokat. Az internált hadifoglyokat hivatásos katonáknak tekintették akkor, tisztjeik vezetése mellett gyakorlatoztatták őket, persze fegyver nélkül s ezentul csak a katonai kincstár részére foglalkoztatták, naponta öt órát, a túlórákat külön díjazva. Előfordult, hogy némely helyen

magánszemélyeknek is dolgoztak a foglyok, ami azoknál a munka- és állásnékülükknél, a kik nem mentek a háboruba, nagy elkeseredést keltett, mert a kevés pénzért dolgozó foglyok lenyomták a munkabéreket. Kedvezőtlen következményekkel járt — különösen azokban a táborokban, ahol sok foglyot koncentráltak, — ha nem tudták eléggé foglalkoztatni a foglyokat. Kölnben például lázadás tört ki e miatt, amit könnyen el lehetett volna kerülni, ha nem összpontosítanak egy ponton több ezer foglyot s ha gondoskodnak róla, hogy a többnyire fiatal emberek ne érezzék a téltenség kínjait.

A mostani háboruban, amelyet ellenségeink gyalázatos és alávaló eszközökkel folytatnak, nincs okunk rá, hogy tisztán katonáknak tekintsük a foglyokat s hogy testi erejüket és képzettségüket még katonai gyakorlat is növeljük. De azt sem kell megengedni nekik, hogy tétlenül lustálkodjanak. Foglalkoztatni kell őket. Az illusztrált lapokban látható egy kép, amely francia hadifoglyokat ábrázol, akik Stuttgart utcáin mint utcaseprők dolgoznak. Nem tudjuk, hogy Stuttgartban hiány van-e otthoni erőkből, de nem hisszük, hogy a stuttgarti példa általánossá válhék. A hadifoglyok hadseregének nagy, egységes operációs területet kell találni, melyen a foglyok olyan munkát végezhetnek, amely egyrészt nincs befolyással a munkanélküliek helyzetére, másrészt maradandó hasznot hajt az egész német népnek. Ezt célozza az az indítvány, amely azt kívánja, hogy Németország kietlen területeinek és mocsaras vidékeinek művelésére foglalkoztassák a foglyokat, hogy termőképesebb földékké és buja legelőkké változzanak a most hasznavehetetlen területek.

Ilyen kietlen vidéke sok van Németországnak Hannoverben, Pomerániában, Schleswig-Holsteinban, Braundenburgban, Szászországban, de a birodalom déli részén, Bajorországban és Württembergben is. A terméketlen területek művelését idáig vagy az állam végezte a porosz telepítési törvény alapján, vagy pedig magánszemélyek, így nagy iparvállalatok, bankok, részvénytársaságok.

Varróiskola megnyitás !!

Szívesen hozom az érdeklődő urhölgyek tudomására, hogy engedtem a több oldalról megnyilvánult óhajnak és varróiskolát nyitottam, melyben egy állatani évek óta kidolgozott és kipróbált kitűnő módszer szerint tanítok szabni, varni: úgy, hogy az eredményhez kétség nem férhet. Ez iskola folyó év október 1-én nyílik meg. Jelentkezéssel naponta szívesen lát

Faszkasné Weiss Margit
Piac-utca 30. szám.

Üzemnagyoobbítás folytán

nyomással:

1000 színes jómínőségű boríték K 3/60
1000 finom fehér boríték . . . 6—
1000 félív üzleti levélpapír . . . 7—
1000 színes levelező-lap . . . 5/20

Egyéb nyomtatvány is elegáns, modern kivitelben, hasonló olcsó árak mellett

HOFFMANN és KRONOVITZ
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
DEBRECZEN, PIAZ-UTCZA 49.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49., a főpostával szemben.

Vidékről
apróhirdetéseket legelőszerebb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén előér. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben csatolandó.

A Debreceni Független Ujság telefon száma:
Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk

Jellegű leveleket
csakis kellő igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

A DEUTSCH-
üzletekben tescheni vaj, Andrássy vaj, irós vaj és evence vajas üptől turó mindennap kapható.

SZEGEDI PAPRIKA-
különlegességek óriási raktára I. INDENFELD J. JENO fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében pénzügyi palota. Telefon 79. sz.

Német
kisasszony, ki gyermekek mellett volt, háztartásban jártas kerestetik. Telefon 443.

Különbejárati
két szoba központi fűtéssel, villanyvilágítással butorozatlanul esetleg butorozva azonnal kiadó. Felvilágosítást ad Verbőczy-utca 2. szám alatt, II. kapunál a ház-mester.

Nyelvmesternő
lakás vagy ellátás ellenében órákat adna. Timár-utca 19. Fehérné lakása.

Keresek
megvételre egy 3-mas jőkarban levő népszekrényt. Cim a kiadóhivatalban.

2-3
iskolai tanulót

teljes ellátásra (kóser koszt) elfogad özv. Klein Dávidné, Arany János-utca 16. szám.

Tábori borítékok
2 fillérjével kaphatók a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A „Debreceni Kereskedelmi Részvénytársaság” felszámolása elhatározatván és törvényeséklleg bejegyeztetvén, felhívjuk a társaság hitelezőit, hogy követeléseiket ezen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hónap alatt érvényesítsék.

Debreczen, 1914 szeptember 18-án.

A felszámoló-bizottság.

Lapkihordók

magas jutalék mellett jelentkezzenek Piacz-utca 49. sz. II. udvar, I. em. reggel 9 órától.

Női

felöltő szabószághoz egy fiatal férfi munkás és egy kézi varróleány felvétetik Bőszörményi-ut 34.

Kapucédulák

bármilyen felirással kaphatók a kiadóban.

Kiadó

novemberre 5 szobás modern lakás fűrdőszobával, tiszta, egészséges. Simonffy-utca 11.

A ref. egyház bérpalotájában

(Hatvan-utca 1. szám, I. lépcső, I. em. 3. sz. alatt) egy modern tágas esetleg 2 szoba különbejárati előszobával — garcon lakásnak vagy irodának azonnal kiadó. A nap folyamán bármikor megtekinthető.

KÖLCSÖN

sorsjegyekre, értékpapírokra és I-rendű vidéki takarékpénztári részvényekre

Konvertált jelszámokra 140 K
Eszaki sorsjegyre . . . 90
Ost. vörös kereszt s. j. 40
Ost. vörös kereszt s. j. 39
Eszaki sorsjegyre . . . 7
Jósziv . . . 10
Bazilika . . . 20
Magy. vörös kereszt s. j. 20

A kölcsön apró részletekben törleszhető. Ha sorjegyvel bárhol zálogban vannak, úgy a letétjegy beiktatása ellenében a kölcsönt a fenti összegre fölemeljük. Részletfizetésre vásárolt, de még ki nem fizetett sorjegyeket kiváltjuk és rájuk fenti kölcsönt adjuk.

A Debreceni Közlöny Közlönyintézet Részv.-Társ. bankkezelője SIMONFFY-UTCZA 13. SZÁM. Telefon 298. Alapítási év 1878.

KIADÓ garconlakás.

Az Egyház-tér 8. sz. a házban két utcai szoba, kapu alatti külön bejárattal, butorozva vagy fresen november elsejére kiadó. Továbbá kiadó egy kitűnő borpince is. Értekezhetni nyílt Gáll Vilmos bir. végrehajtónál.

Intézeti fehérneműek fiúk és leányok részére

ingek — nadrágok — zsebkendők
kötények — asztalneműek — paplanok
matracok

Donogán és Somessynál
DEBRECZEN, Kistemplombazár